

**ANALELE ȘTIINȚIFICE ALE UNIVERSITĂȚII
„ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI (SERIE NOUĂ)
LIMBI ȘI LITERATURI STRĂINE, t. VIII-IX (2005-2006)**

REZUMATE

Borges și fascinația lecturii

Rezumat

Articolul *Borges și fascinația lecturii* este o abordare a sensului borgesian din două perspective: cea mai pregnantă și mai vizibilă este aceea a contemplării autorului în oglinda propriului scris, iar cealaltă, mai ascunsă și într-un fel chiar mai oblică, este aceea a cititorului.

Fascinația lecturii este esența acestei scriituri. Borges însuși a fost un cititor avid, fascinat de lecturi. Lecturile unor cărți reale sau inventate se reflectă în fiecare literă, în fiecare rând, în fiecare pagină a operei lui Borges, iar opera în sine este "traducerea" unor arhetipuri pre-existente, o imensă bibliotecă. De fapt, Borges și-a conceput opera ca pe o reflecție livrescă a universului livresc, conjuncția unui labirint, a unei oglinzi și a unei enciclopedii. Modelat de câteva culturi, de câteva limbi și de nenumărate lecturi, Borges și-a cristalizat propria condiție și propriul destin în lectură. Văzute ca într-o oglindă, personajele borgesiene sunt cititori.

Cititorul bibliotecii Borges își poate contempla propria condiție și propriul destin, ca într-o oglindă. Acest joc circular de reflecții explică fascinația lecturii operei lui Borges. În acest articol, lectura este văzută ca un rezultat pe care Borges l-a proiectat scriindu-și opera: o lansare în misterul unui univers metafizic.

O estetică a zvonului

Rezumat

Cu « Raiul găinilor » (roman apărut în traducere franceză, « Le paradis des poules », Jacqueline Chambon, 2004), scriitorul român Dan Lungu propune ceea ce se numește un « fals roman de zvonuri și mistere ». Cartea este, printre altele, o savuroasă colecție de « vorbe » și cleweteli de bodegă, ce se transformă într-o lamentație deopotrivă burlescă, satirică și elegiacă.

Această narațiune indirect liberă întreținută de un enunțiator colectiv are șarmul ambiguu al unei polifonii ce ezită între bolboroseală și freamățul conversației cotidiene. Dincolo de funcția sa estetică, această ezitare ne trimite în același timp la indecizia reprezentărilor și evaluărilor sistemului comunist din mentalul colectiv.

Despre supremația heraldică a acvilei în « Divina Comedie »

Rezumat

Studiul de față examinează rolul jucat de acvilă în cadrul mai larg al reprezentărilor animaliere de care se folosește Dante în zgrăvirea lumii de dincolo în poemul universal *Divina Comedie*. În cazul acestui animal prin excelență heraldic, întruchipând puterea imperială (și totodată aspirațiile dantești în această privință), tratarea simbolică prevalează net asupra descrierilor comportamentale fundamentate pe observația nemijlocită a naturii. Mai mult, dintr-o perspectivă naturalistă, cele mai interesante pasaje legate de mișcările acvile stelare decurg din compararea acestei supreme transpuneri imagistice cu alte specii de zburătoare (barza și șoimul), studiate și

surprinsă cu prospețimea specifică ochiului necontaminat alegoric.

**Elemente ale unui pattern Phoenix în poezia nuvelisticii lui Samuel Beckett:
de la batosul intertextual (modernist) timpuriu la metafictionalul ludic
(postmodernist) din perioada matură: « Dante și homarul » și « Texte ale neantului »**

Rezumat

Studiul abordează poezia nuvelisticii scriitorului irlandez ce-și reformulează -de-/re-/construind - sinele/identitatea/vocea, în spațiul deliberat bi-/lingv/-cultural (francez- englez); fără ambiția de a valorifica argumente de poetică diacronică, totuși premisa e relativ istorică: elemente/repere ale unei linii evolutive în poezia nuvelei, cu ilustrări de tip « studiu de caz », respectiv, o nuvelă din perioada timpurie « Dante și homarul/Dante and the Lobster » (*More Pricks than Kicks*) și din perioada de maturitate, ciclul de douăsprezece scurte texte nuvelistic-lirice *Texte ale neantului (Texts for Nothing)*. Constantele de poetică sînt formulate în termenii imaginației și comunicării ironice, în două ipostaze: cea timpurie, de batos intertextual ca varianta marcată/emfatică a unui baroc irlandez parodic - « Dante și homarul » - ce prefigurează totuși strategii de poetică postmodernistă într-o practică ulterioară mai subtilă, și versiunea evolutiv mai rafinată și discret-lirică, a unui pattern al metafictionalului ludic-demiurgic în *Texte ale neantului*. Se probează implicit și premisele, susținute de autoare în contribuții acreditate în domeniu, despre comunicarea ironică și imaginarul ironic drept dominante de poetică în nuvelistica britanică post-/modernistă.

Pelopizii în tragediile lui Vittorio Alfieri

Rezumat

Vittorio Alfieri, poetul tragic al Italiei, repropune în secolul al XVIII-lea subiecte de inspirație mitologică și figuri legendare ale Greciei Antice, precum iluștrii membri ai neamului Pelopizilor, pe care le adaptează cu măiestrie sensibilității și obiceiurilor vremurilor în care trăiește. Intuiția poetului îl determină să limiteze la minimum intervențiile în acțiunea propriu-zisă a mitului pe care îl transfigurează și să își îndrepte atenția către psihologia personajelor și motivațiile acțiunilor lor. Din cele două tragedii pe acest subiect (*Agamennone* și *Oreste*), se desprind cu precădere trei figuri deosebit de interesante: Clitemnestra și Oreste, ale căror crime cumplite sînt justificate printr-o prăbușire psihică într-o stare de delir demential, și Egist, transformat în reprezentant al categoriei tiranilor, împotriva cărora Alfieri se ridică vehement în tragediile sale. Toate personajele alfieriene își trăiesc, conștient sau nu, condiția de erou tragic, fiind implicate în conflicte multiple, atît de natură exterioară, cît, mai ales, interioară. Cum lipsa de măsură, principala vină tragică din lumea antică, este de multe ori considerată de Alfieri o virtute, poetul italian modifică *hybris-ul* în cazul fiecărui personaj în parte, dovăduindu-se un fin portretist de caractere complexe și variate. Prin aceasta, el reușește să demonstreze universalitatea mitului antic, care, prin reelaborare, poate ajunge chiar să ilustreze ideile unui intelectual iluminist din anii ce preced Revoluția Franceză.

Aspecte ale retoricii în poezia modernă

Rezumat

Poezia celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea reprezintă încă, incontestabil, o zonă de interes deosebit pentru cei ce urmăresc evoluția fenomenului liric și a conceptelor de poeticitate și modernitate, a căror abordare este determinată în mod decisiv de apariția celebrului volum *Les Fleurs du Mal*. Retorica poeziei va avea și de trecut prin schimbări majore începînd cu 1857. În abordarea poeziei din perspectiva Răului, criza subiectului liric ne apare ca un prim moment cardinal în seria schimbărilor din sfera retoricii. Eul denunțînd răul înconjurător, răul de a trăi, obsesia limitei și a morții sau neantul universal, este în același timp vaporos și persistent în creația poetică

a vremii, oricare ar fi artificiile de care uzează pentru a se deroba, ca urmare a supralicitării sale de către romantici. Plecând de la acest moment de criză, se înregistrează câteva direcții în evoluția scriiturii ce va parcurge un drum foarte sinuos de la poetic la antipoetic. Trei dintre acestea ni s-au părut mai importante, deoarece ele dezvoltă o nouă tradiție în lirica modernă și modele de scriitură ce vor fi preluate și în secolul următor. Este vorba despre *scriitura Răului între melancolie și contestare*, model ilustrat de *Fleurs du Mal*, scriitura discontinuității așa cum o impune ca model Rimbaud prin ale sale *Illuminations*, și scriitura revoltei, avându-și punctul de plecare într-un strigăt împotriva tradiției și a ideii însăși de model, transpusă antipoetic de Lautréamont în *Les Chants de Maldoror*, dar și în *Poésies*. Într-o perioadă de criză generală a societății și a artei, poezia este chemată să-și evalueze resursele de existență, să se redefiniească, să-și legitimizeze rolul și locul în viața individului. Magia limbajului, cultivată îndelung în poezie, riscă să devină sursa propriei distrugerii. Marea aventură poetică a modernității constă în refuzul limitelor ce-i fuseseră impuse, atât în sensul spunerii cât și în cel al făptuirii (*le dire și le faire*).

In sanguine veritas. Tristan și Izolda în Romanul lui Béroutl

Rezumat

Intr-un roman al iubirii ca secret infamant, spunerea și spusele eroilor sunt mereu contra-semnificante, constituind o mască proteiformă, menită să salveze *fețele* eroilor. Adevăratul *signifiant* al iubirii va fi deci corpul, cel mai predispus să devină pergament al sângelui-adevăr; vom încerca deci o analiză a limbajului nonverbal al protagoniștilor, urmărind firul roșu al sângelui de-a lungul textului dar și al contextului medieval prin care Tristan și Izolda ne devin, pentru prima dată în istorie, prezenți.

Versiunea comună a legendei lui Tristan din secolul al XII-lea va fi citită în funcție de modurile de punere în scenă a sângelui. Prin relevarea parametrilor situaționali considerați pertinenti, se va încerca o interpretare a semnelor cât mai aproape de valențele simbolice medievale.

Articolul de față se dorește o încercare de resemantizare a dragostei de legendă, într-unul din semnele sale cele mai puțin arbitrare - sângele.

Alias Grace - Un studiu al dualității

Rezumat

Alias Grace este interpretarea atwood-iană a evenimentelor care au dus la dublul asasinat din 1843, omorârea lui Thomas Kinnear și Nancy Montgomery, menajera dar și amanta acestuia, de către James McDermott și Grace Marks, ultima în vîrstă de numai șaisprezece ani. Crimele, de o violență nemaîntîlnită, au cutremurat Canada, la acea vreme încă o colonie britanică, răvășită deja de Rebeliunea de la 1837 care se soldase cu executarea tuturor celor implicați în acțiunile subversive.

Romanul, feminist și postmodern deopotrivă, este o reconstituire minuțioasă a faptelor pornind de la informațiile vremii și continuată prin intermediul ficționalelor întrevederi pe care un doctor psihiatru american, angajat de un grup care dorește eliberarea lui Grace, le are cu aceasta din urmă, pe o anumită perioadă a detenției sale. Într-adevăr, în urma procesului, doar McDermott primise pedeapsa cu moartea, Grace, beneficiind și de un avocat iscusit care marșase pe vîrsta fragedă a copilei, fiind condamnată doar la închisoare în calitate de complice al asasinului.

La debutul romanului, femeia, acum în vîrstă de 24 de ani, susține că nu-și mai amintește nimic legat de momentul propriu-zis al crimelor. Dar oare spune ea adevărul sau totul este un tertip pentru a putea ieși din închisoare? Romanul păstrează aura de mister pe tot parcursul derulării sale pentru că în final să ni se reveleze, prin intermediul unei ședințe de hipnotism, o posibilă descifrare a acestuia. În centrul explicației oferite, aici stă mai vechea obsesie a scriitoarei canadiene cu tot ceea ce înseamnă dualitate și modurile în care ea se exprimă sau se răsfrînge asupra individului.

Omul și spațiul în teatrul lui S. Beckett

Rezumat

Teatrul beckettian preia din romane tematica bătrâneții, a eșecului și a culpabilității, dominată de motive mitice și biblice. Imaginea evanghelică, dominantă în multe texte, este cea a lui Christ și a celor doi tâlhari. Există, însă, o evidentă construcție reductoare, impusă de structura carcerală a spațiului său teatral : *homo viator* dispăre, trupul uman apare fragmentat, sentimentul de minimă securitate este ruinat, moartea amenință să devină universală. Elementele aflate în raport antitetice (lumina vs. întuneric etc.) sunt integrate într-o *coincidentia oppositorum* cu valențe religioase în spațiul, de tip minimalist, dar de o mare densitate semantică și capabil să absoarbă treptat personajele.

Aspecte ale tematicii cruciadelor în literatura germană precurtenească.

Oswald – Orendel – Salman și Morolf

Rezumat

În literatura germană medievală pre-curtenească din categoria *Spielmannsdichtung* tematica cruciadelor se insinuează sub o formă voalată, fiind adesea camuflată de specificul narativ orientat către divertisment al genului și se îmbină cu motivul distinctiv al acestei specii literare: răpirea miresei. Tematica cruciadei articulează mai cu seamă ideea misionarismului dat fiind că miresa ce trebuie câștigată este o prințesă păgână (adesea deja creștină în lăuntrul ei). Polarizarea dintre cele două tabere este clară, ea înscriindu-se în tradiția poemului eroic: păgânii trebuie convertiți sau nimiciți. Astfel, în creațiile aparținând genului predomină imaginea „păgânului sălbatic” care justifică intoleranța și cruzimea. Cu toate acestea, spre deosebire de tradiția genului *chansons de geste* unde predomină mentalitatea martiriului, funcția manifestă de divertisment a acestor creații abandonează primatul narativ al morții (martirice), iar moartea eroului este permanent evitată prin miraculoasa intervenție a divinității.

Deontologia comunicării în Republica Literelor

Rezumat

De la Erasmus la Voltaire, Republica Literelor este, cu excepțiile de rigoare, un spațiu al libertății, al armoniei și al comunicării. În secolul al XVII-lea, a fi comunicativ este o îndatorire, o misiune și chiar un compliment. În mediile europene, dintre care ne-am oprit la cel francez, contactele dintre savanți, corespondenți, instituții sau științe, de natură mai degrabă eterogenă, respectă, în genere, o anumită etică a sociabilității și a „blîndeții”. Dovadă de pragmatism, „îndulcirea” tonului, atitudinea temperată reflectă o preocupare cât se poate de modernă pentru eficiența dialogului. Ceea ce nu exclude atitudinea critică, polemica sau chiar intoleranța. În practică, deontologia împărtășirii ideilor cunoaște exemple mergînd de la temperarea scriptică a lui Marin Mersenne sub influența prietenului Peiresc la animozitatea constantă și publică dintre Descartes și Roberval.

Fragmentarul ca strategie narativă și cinematică: “tăieturi iraționale” și identitate “condiționată” în Memento

Rezumat

Acest articol examinează avaturile fragmentului în filmul lui Christopher Nolan (care semnează și scenariul) Memento (2000). Premisa de la care se pornește este că fragmentul în cinema poate fi analizat atât ca element constitutiv al filmului – cadrul, planul cinematografic individual –, cât și la nivelul complex al strategiilor narative și cinematice, prin materialul tematic (memoria, identitatea, arbitraritatea și eterogenitatea vieții urbane contemporane etc.), salturi temporale, scene intercalate, prim-planuri cu fragmente anatomice, alternanțe de secvențe alb-negru și scene color etc. Construit pe scheletul narativ al amneziei Memento este un colaj de fragmente narative cu temporalitatea dislocată la extrem, astfel că filmul debutează cu ultima scenă în ordine cronologică. Fragmentarul în filmul lui Christopher Nolan este corelat cu teoriile postmoderne ale disoluției sinelui, ale lacunarului identitar și ale construcției sociale a “realității”.

Cioran și insomnia lui Christ

Rezumat

Pentru Cioran, precaritatea condiției ființei este o rană necesară, aceeași care, în mod paradoxal, îi insuflă energia creației. Teme obsesive ale literaturii sale atât de caracteristice, precum disperarea și sentimentul ireparabilului, percepția cu intensitate febrilă a dezastrului semnificând înscrierea în Timp, abandonul mereu reiterat, demisia existențială converg spre imaginea unei sfișieri interioare lucide și, în același timp, a unei dependențe de „adevărurile irespirabile”. A percepe pulsația Timpului nu este dat oricui, ci doar celor care ies din starea de neutralitate, spre a înfrunța, cu frisonul conștiinței, răul fundamental.

Creștinismul în Romanul Melusinei de Coudrette

Rezumat

Articolul își propune să cerceteze modul în care literatura medievală, Romanul Melusinei de Coudrette în acest caz, a fost influențată de gândirea teologică și de evenimentele istorice ale secolului al XIII-lea. Procedând la o lectură comparată a Melusinei lui Jean d'Arras și a celei a lui Coudrette, autorul observă eliminarea elementelor fabuloase în favoarea miracolelor creștine și a unui spirit mai pragmatic, în care bătălia cu giganții lasă loc preocupărilor ctitoricești și intereselor cruciate.

Funcțiile paratextului în romanele lui Emile Zola

Rezumat

Articolul semnaleză importanța elementelor paratextuale pentru studiul poeziei unui scriitor. În literatura naturalistă, paratextul are o semnificație socială și îndeplinește o funcție fatică, prin efectul produs asupra cititorului, dar el constituie și un comentariu al autorului asupra propriilor sale texte. Dintre diversele elemente paratextuale, prefața și titlul ne-au atras, cu deosebire, atenția. Plecând de la considerațiile teoretice ale lui Gérard Genette și ale unor reprezentanți ai sociocriticii, Henri Mitterand, Jacques Dubois sau Claude Duchet, am subliniat funcțiile cardinale ale prefețelor zoliene. Ele orientează lectura și evidențiază complexitatea semantică a scrierilor ficționale.

Cea mai mare parte a articolului este consacrată funcțiilor multiple ale titlurilor zoliene, dimensiunilor lor referențiale, dar, în special, valorilor lor simbolice, foarte aparente în titlurile tematice: *La Curée*, *Le Ventre de Paris*, *Pot-Bouille*, *L'Assommoir*, *La Bête humaine*, *Germinal*.

Unele forme paratextuale: dedicații, epigrafe, note sînt mai rar întîlnite în romanul naturalist. Emile Zola a impus însă în literatură un alt element paratextual: arborele genealogic, pe care îl regăsim în marile cronici de familie ale secolului XX. Acest dispozitiv grafic poate fi considerat ca o punere în abis a ciclului său romanesc, *Les Rougon-Macquart*.

Considerații privind tradiția textelor multiforme cu referire specială la spațiul cultural irlandez

Rezumat

Discutarea conceptului de "text multiform" repune problema graniței dintre literatura folclorică și cea cultă, dar și a relației dintre tradiția orală și cea scrisă. Se susține, prin referiri la cercetări teoretice anterioare, dar și prin exemplificări concrete din literatura irlandeză și anglo-irlandeză, imposibilitatea trasării unei granițe ferme între literatura folclorică și cea cultă. Se optează pentru modelul Skotin-Tristram, extrem de convenabil pentru spațiul irlandez, dar cu posibilități de aplicare și la tradiția literară a altor spații culturale. Felul în care un text literar este oferit receptorului îi apare autoarei ca esențial. În această privință se face apel la schema celor trei forme de ipostaziere a unui text – in festivo, in vivo și in vitro – și se pledează pentru transmiterea-receptarea in vivo a produsului artistic, mai ales în formele sale sincretice, ca fiind modalitatea cea mai eficientă de cunoaștere a specificității unei comunități etno-culturale.

Direcții în Engleza afacerilor

Rezumat

Studiul de față se ocupă de două dintre direcțiile principale din istoria limbii engleze specializate, mai precis a englezei afacerilor, urmând un traseu cronologic și abordând din literatura de specialitate doar acele contribuții care reprezintă puncte cheie în dezvoltarea limbajelor specializate. Prima direcție se concentrează pe importanța abilităților lingvistice în achiziționarea limbii engleze specializate (ESP) și a fost sugerată în principal de Thomas Hutchinson și Alan Waters în anii '80, în timp ce a doua abordează conceptele de poetică și ergolect (în termenii definiți de Douglas Pickett în anii '90) și importanța lor în procesul de învățare a englezei afacerilor.

Referința deicticelor personale între lingvistică

și filosofia limbajului

Rezumat

Articolul propune o analiză a problematicii complexe a referinței deicticelor personale, în speță a pronumelui de persoana întâi, dintr-o dublă perspectivă: aceea a lingvisticii (enunțiative) și a filozofiei limbajului, domenii pe care le reunim în ceea ce numim pragmasemantică. Trimițând implicit la ego – adevărat mister pentru filozofi – dar și la elementele indexicale, pronumele de persoana întâi se caracterizează prin particularități referențiale unice în limbă, printre care infailibilitatea referențială, circularitatea și dependența de context.

Resurse metalingvistice ale limbii engleze

Rezumat

Lucrarea abordează un tip special de metaforă cognitivă, the Conduit Metaphor (Metafora Canal) și o subspecie a acesteia, the Container Metaphor (Metafora Container), care proiectează în special o viziune dinamică asupra limbii și a comunicării verbale. În această perspectivă, categorizarea în limbă este percepută ca experiență înmagazinată într-un conținut semantic care este plasat într-un “container” / “capsulă” / “receptacol,” pentru a putea fi “manipulat” ca o unitate de sens indivizibilă. Limba devine astfel un “container” de entități fizice sau de “conținuturi” cu trăsături obiective și cu capacitate de comunicare, ambalate și transportate prin diverse canale (conduits) de la vorbitor la ascultător. Logica acestei scheme sau modelul cognitiv intitulat “the conduit metaphor” se reflectă într-o rețea de “core expressions” (expresii nucleu), care sugerează că vorbitorul / scriitorul “plasează” “repertoriul” său mental și emotional (RM, în speță gândurile și sentimentele, care funcționează ca și complement - direct / indirect – în expresia respectivă) în semnalele externe ale limbii (s, reprezentate de: cuvânt, grup lexical, expresie, propoziție, frază, poezie, text, etc.). Majoritatea expresiilor metalingvistice se încadrează în modelul principal (A) sau în modelul secundar (B). Conform primului model, ideile și sentimentele se află fie în mintea vorbitorului, fie în cuvintele rostite de acesta, putând fi transferate și apoi “extrase” de receptor. Modelul secundar se referă la circulația ideilor și sentimentelor într-un spațiu mental liber, neîncorsetat de “container.” Comunicarea nu se mai realizează aici de la o persoană la alta, ci individual, prin căi care permit propagarea și “reificarea” ideilor și sentimentelor în acest ambient, unde ele dobândesc forță, ca, de exemplu, în discursul public. Expresiile de tip (A) și (B) sugerează eșecul comunicării, sancționează lipsa de claritate, de coerență sau fac apel la o formulare clară și plină de substanță. Michael Reddy estimează că peste șaptezeci la sută din resursele metalingvistice ale limbii engleze actuale (aproximativ 140 de expresii de tipul A și B, care și-ar avea originea în era marilor descoperiri tehnologice de la începutul secolului al 19-lea) ilustrează conceptul de metaforă “conduit,” iar restul de treizeci la sută (C), posibil generate de cele dintâi, este reprezentat de abstracții provenite din latină.

Credem că metaforele analizate au rădăcini mai adânci și că cercetarea actuală ar trebui să se întoarcă spre textele vechi, cu precădere Biblia, spre paremiile și frazeologie, în general, pentru o mai atentă observare a tendinței etern umane de captare a realității într-o metalingvistică practică, care include și expresii referitoare la articulatori (gură, limbă, buze) sau, prin “dezactivarea” acestora, la tăcere.

Rezumat

Limba engleză utilizează un număr însemnat de așa-numite caracteristici productive, cum este de pildă faptul că practic orice substantiv poate fi așezat în fața altui substantiv pentru a-l determina. Astfel, productivitatea lingvistică poate fi caracterizată drept gradul în care vorbitorii nativi utilizează un anumit proces gramatical, mai ales în ceea ce privește formarea cuvintelor. Formarea adjectivelor compuse reprezintă, fără îndoială, unul dintre cele mai productive procese în engleza contemporană. Prezenta lucrare prezintă adjectivalele compuse așa cum sunt acestea descrise în câteva lucrări de referință, iar apoi prezintă o metodă alternativă de clasificare și analiză a compuşilor adjectivali pe baza tiparului accentual. Pe baza acestuia pot fi de altfel recunoscuți acești compuşii, prin diferențierea acestora de expresiile simple nestructurate.

Stadiul actual al cercetărilor de terminologie religioasă în limba franceză contemporană

Rezumat

Lucrarea de față propune o analiză a stadiului actual al cercetărilor consacrate terminologiei religioase din limba franceză. Este urmărit numai domeniul terminologic referitor la creștinism, respectiv, lucrările centrate pe spiritualitate și teologie catolică, protestantă și mai cu seamă ortodoxă, aceasta din urmă interesându-se în mod deosebit de mai multă vreme. Terminologia religioasă nu reprezintă în limba franceză un obiect de studiu în sine, deoarece nu putem vorbi despre o franceză religioasă, așa cum putem să o facem în ceea ce privește franceza afacerilor, franceza medicală, sau franceza juridică. Cu toate acestea, mai multe câmpuri lexico-semantice ale acestei importante arii terminologice au fost studiate în mod fragmentar de o serie de specialiști în domeniul științelor religioase, de sociologi și istorici ai religiilor, de antropologi, liturgiști și mai cu seamă de teologi. În pofida tendințelor actuale de secularizare a societăților moderne contemporane, putem afirma cu convingere că studiile de terminologie religioasă se bucură de un interes constant, deși manifestat de multe ori în mod accidental.

Funcțiile pragmatice ale pronumelui în româna vorbită actuală

Rezumat

Una dintre caracteristicile pertinente ale clasei lexico-gramaticale a pronumelui este aceea că aceasta este o clasă lexico-gramaticală preponderent deictică, de natură discursivă.

Pronumele deictice (eu, tu, la care unii cercetători adaugă și el, ea) nu se referă, în toate contextele în care apar, la o singură entitate, ci reprezintă mai mult o variabilă pentru o anumită entitate reflectată într-un anumit context de enunțare. Cu alte cuvinte, pronumele deictice reprezintă o clasă de elemente lexicale a căror referință poate fi determinată numai în legătură cu un context pragmatic.

Este important de subliniat faptul că ceea ce variază o dată cu situația de comunicare este referentul unității deictice și nu sensul său, care rămâne constant de la o utilizare la alta; de exemplu, pronumele eu furnizează mereu aceeași informație: persoana care este subiectul enunțării.

Dacă referința se face cu ajutorul pronumelor personale deictice (de tipul eu, tu etc), se vorbește despre deixis-ul personal.

Dinamica interacțiunilor verbale în negocieri

Rezumat

În orice interacțiune de tip tranzacțional coexistă două raporturi între interlocutori: un raport instituționalizat care caracterizează cadrul enunțiativ inițial și un raport ocazional care permite subiectului să-și compenseze poziția de inferioritate printr-o strategie discursivă. Tranzacțiile necesită o gestiune explicită și extrem de formalizată a limbajului, pe baza unui protocol prestabilit, mai ales în cazul negocierilor internaționale a căror dimensiune interculturală aduce un codaj suplimentar. În acest caz, se poate recurge la o "punere în scenă" care să elimine factorul imprevizibil responsabil pentru un eventual eșec al negocierii: se definesc temele de discuție, se limitează timpul alocat fiecărui interlocutor, se pregătesc baterii de argumente/contraargumente și se alege un mediator, moderator sau negociator. Dar există, chiar și în acest tip de interacțiuni, cazuri în care actorii pot în orice moment, prin re-orientarea discursului, să reinvestească mesajul cu sensuri noi, mai mult sau mai puțin diferite de intenția inițială a comunicării.

Diversitatea diatopică în limba norvegiană

Rezumat

Particularitățile geografice și climatice au determinat adesea, până la începutul secolului al XX-lea, izolarea comunităților norvegiene. Prin urmare, dialectele locale au avut tendința de a-și dezvolta propriile trăsături distinctive. În această lucrare, sunt prezentate câteva caracteristici fonetice, morfologice și lexicale ale dialectelor norvegiene. La nivel fonetic, discutăm 'legea balanței', 'l' retroflex, apocopa, palatalizarea, monoftongarea, transformările consonantice și accentul. La nivel morfologic, analizăm folosirea dativului și forma hotărâtă a substantivelor feminine, la singular. Cu privire la diferențele la nivel lexical, ne concentrăm asupra formelor pronumelui personal, persoana întâi, cazul nominativ și a negației. Nu există linii precise de demarcație a dialectelor principale care se întind pe teritoriul Norvegiei sau a regiunilor dialectale mai mici. Faptul că în Norvegia se deosebesc două limbi comune formate pe căi diferite (bokmal - prin impunerea limbii daneze în anumite momente ale evoluției istorice, iar nynorsk prin desprinderea din dialectele locale) poate crea dificultăți în ceea ce privește comunicarea dintre vorbitori aparținând de zone în care limbile literare sunt diferite.

Integrarea lexicală a anglicismelor în limba franceză contemporană

Rezumat

Analiza unui corpus de presă franceză reprezentativ ca dimensiuni (14 titluri de publicații cotidiene, săptămânale, bilunare și lunare apărute în intervalul 1997-2002, în total 30 numere) ne-a permis să apreciem diferitele grade de integrare a anglicismelor în franceza contemporană, prin prisma productivității lor lexicale. Anglicismele foarte recente au dat naștere unui număr restrâns de termeni derivați, însă cele mai vechi stau la baza formării unor adevărate paradigme lexicale. Dacă prefixarea este slab reprezentată, sufixarea este un procedeu deosebit de creativ în limba franceză contemporană : unele sufixe sînt privilegiate de către anglicisme (de exemplu -age, -é(e), -eur / -euse, -(is)er, -iste). Această productivitate demonstrează amploarea fenomenului de împrumut precum și « vigoarea » limbii franceze care, departe de a-și «

dizolva » osatura în valul de anglicisme, le utilizează și se îmbogățește pe seama lor, revitalizându-și astfel mijloacele de derivare.

Aspecte ale dinamicii lexicului românesc actual

Rezumat

Lucrarea prezintă dinamica internă a lexicului românesc actual, așa cum se reflectă ea fie în lucrări lexicografice de diverse tipuri, fie în presa scrisă și audio-vizuală. Aspectele semnalate vizează derivarea, dinamica sensului, compunerea tematică, respectiv compunerea prin abreviere. Inovațiile se produc, adesea, sub influența unor modele străine, întâmpinând, sub aspect normativ, o serie de rețineri din partea lingviștilor.

Problema articolului și a verbului în franceză: câteva presupoziii metafizice

Rezumat

Teoria psihomecanică a lui Gustave Guillaume reprezintă o încercare de explicare, între altele, a formării articolului și a verbului în limba franceză. Extrem de originală și seducătoare în primă instanță, teoria se dovedește a fi, la o cercetare mai atentă, mai mult decât o simplă psihomecanică. În acest sens, ea operează în mod tacit (chiar ilicit, s-ar putea spune) cu câteva presupoziii metafizice introduse în mod necrotic. Surprinderea la lucru și analiza succintă a acestor propoziii în trei dintre cele mai cunoscute articole ale autorului constituie obiectul prezentului articol.

Christkind (Copilul Cristos) sau Weihnachtsmann (Moș Crăciun) ? Despre istoricul numelor celor ce aduc daruri la Crăciun în spațiul dialectal german

Rezumat

Scopul cercetării noastre este nu numai de a descrie răspândirea geografică a numelor celor ce aduc daruri la Crăciun în spațiul lingvistic german, ci și de a analiza cum de s-a ajuns la o varietate atât de mare de denumiri.

În 1932 etnograful germani au stabilit, după răspunsurile copiilor, că în Germania de sud și de sud-vest cel ce aduce daruri la Crăciun este Christkind, iar în centrul și nordul Germaniei acesta se numește Weihnachtsmann. Izolat apar și denumiri concurente : Kindjesus (Copilul Isus, în nordul Germaniei), Bornkindel (Copilul Născut, în Saxonia și Turingia), Heiliger Christ (Cristos cel Sfânt, în nord-estul Germaniei, în Saxonia și Turingia). În unele zone, cel ce aduce daruri este însoțit sau înlocuit de Ruhklas (nord-estul Germaniei), Knecht Ruprecht (în Saxonia), Hans Ruprecht sau Herrscheklaus (în Turingia), Nikolaus (în Hessen), Pelznickel (în Pfalz), Pelzmärte (în Baden-Württemberg), personajul negativ din preajma lui Moș Nicolae. În spatele acestei varietăți de nume se ascund de fapt mai multe straturi lingvistice:

1. Popularitatea mărită a sfântului Nicolae, datorată unor legende cunoscute, a făcut, ca în secolul al 13-lea ziua de 6.12. să devină ziua darurilor pentru copii. Inițiatorul protestantismului, Martin Luther, a combătut în jurul anului 1527 printre altele și venerarea sfinților și prin urmare și pe cea a sfântului Nicolae, a cărui zi pentru aducerea darurilor la copii a fost transmutată la Crăciun, iar cel ce va aduce daruri

copiilor protestanți, va fi Christkind (Copilul Cristos).

2. Până la începutul secolului al 20-lea, inovația protestantă numită Christkind a fost acceptată și de credincioșii catolici din zonele de sud și de sud-vest ale Germaniei și din Austria; aici însă nerenunțându-se la Moș Nicolae. Christkind a fost imaginat inițial ca fiind copilul Cristos, născut în iesle. Mai târziu, a fost reprezentat drept copil mai mare, deseori fetiță, între 10-15 ani, însoțită de personajul negativ din preajma lui Moș Nicolae, sau însoțită ulterior chiar de Weihnachtsmann.

3. Protestanții din Olanda au refuzat înlocuirea lui Sinterklaas cu Christkind. În secolul al 18-lea Sinterklaas a ajuns împreună cu emigranții olandezi și germani pe continentul american, unde în urma mai multor metamorfozări a devenit Santa Claus sau Father Christmas, nemaivând însă nimic din figura și sensul ascetic al Moșului Nicolae inițial. La începutul secolului al 20-lea, secularizatul Father Christmas se reîntoarce în Europa, înlocuind în Germania protestantă de nord și în cea centrală pe Christkind cu Weihnachtsmann.

4. În cursul americanizării și globalizării Weihnachtsmann (Moș Crăciun), în calitate de purtător de publicitate în scopul consumului și al comerțului, tinde să pătrundă tot mai puternic în zonele- Christkind” ale spațiului lingvistic german de sud (Germania, Austria, Elveția), unde însă este de multe ori perceput drept “obicei american”.

5. Väterchen Frost (Moș Gerilă) este mutația marxistă a metamorfozei americane a sfântului Nicolae.

6. În numeroase expresii și cuvinte de ocară din limbajul colocvial german și din dialectele germane, termenii: Christkind și Weihnachtsmann au suferit o înrăutățire semantică, desemnând de cele mai multe ori o persoană neajutorată, neîndemânică, credulă, neinițiată, lipsită de orice experiență.

Putem conchide, că punctul culminant al serii de Ajun îl constituie astăzi împărțirea darurilor prin: Christkind sau Weihnachtsmann. Însoțitorii acestora sunt deseori considerați ca făcând parte din ceata demonilor, ce bântuiea pământul și văzduhurile înainte și după sărbătoarea solstițiului de iarnă, numită la popoarele germanice Jul. Istoria numelor celor ce aduc daruri la Crăciun merge mână în mână cu păstrarea, dar și cu modificarea obiceiurilor și tradițiilor de-a lungul timpului.

Particula back în varietatea de franceză acadiană din sud-vestul Noii-Scoții : împrumut lexical și îmbogățire semantică

Rezumat

Articolul de față exploatează corpusul constituit în vederea redactării tezei de doctorat *Les emprunts et la dynamique linguistique* din punctul de vedere al preluării, integrării și prelucrării în varietatea de franceză acadiană din Noua-Scoție a particulei back din engleză. După o prezentare a rezultatelor altor studii care s-au interesat de această problematică în franceza canadiană, am analizat și comparat datele oferite de corpusul nostru cu aceste rezultate.

Pentru a prezenta în câteva cuvinte fenomenele implicate în acest proces foarte complex, vom spune că particula back în varietatea care ne interesează se regăsește în trei situații principale:

i) cu verbe de mișcare, back corespunde utilizării celei mai frecvente în engleză și are sensul de « întoarcere la un loc sau la o stare de origine » (venir back, s'en venir back, revenir back, s'en revenir back, rentrer back, s'en aller back, emmener back, rattraper back); în acest caz procesul este de transpoziție în franceză cu păstrarea particulei engleze;

(ii) în al doilea rând, back apare cu o valoare pe care o nu cunoaște în engleză, cea de repetiție (dormir back, travailler back, couvrir back, changer back, dire back, etc.) ; susținem ipoteza că această valoare derivă din îmbogățirea semantică a particulei back în contactul cu prefixul re-;

(iii) a treia situație este cea a particulei back folosite cu sensul de

reciprocitate; în franceză regăsim această valoare în verbul rappeler (verb care în afară de sensul iterativ are și sensul de « a telefona la rîndul său cuiva care a telefonat deja »); aceasta valoare, existentă în engleză, apare în corpusul nostru în construcții precum *toucher back*, *contacter back*.

Din punctul de vedere al locului pe care particula *back* îl ocupă față de verb, am remarcat, în corpusul nostru, o ordine care o urmează îndeaproape pe cea din engleză.

Provocările traducerii – E. E. Cummings

Rezumat

Nu putem spune, cu mâna pe inimă, că lirica lui E. E. Cummings este cubistă, deși portrete precum cele din *between the breasts* (între sâni) ori *a blue woman with sticking out breasts hanging* (o femeie albastră cu sâni ieșiți în afară atârînd) ne aduc aminte de unele portrete realizate de Picasso. Nu e nici tranșant dadaistă (deși aparenta glosolalie din *r-p-o-p-h-e-s-s-a-g-r* ne duce cu gândul la tehnica, propovăduită de Tzara, a cuvintelor scoase din pălărie), ori futuristă (cu toate că ritmul poeziilor sale evocă mișcarea secvențială a tablourilor italianului Giacomo Balla). Poezia sa e doar cummingsiană (până și cele mai cuminiți compoziții ale sale poartă eticheta acestui nou brand, ce va ajunge să fie copiat cu fervoare de poeții tineri), o poezie provocatoare în cel mai înalt grad.

Investigație asupra motivației de învățare a limbii engleze la vârstă adultă în Europa de Est – studiu de caz pe studenți români

Rezumat

În România motivația de a învăța limba engleză are câteva componente care coincid doar parțial cu motivația existentă în rândul studenților din alte țări. Cele patru tipuri de motivație, intrinsecă, extrinsecă, integrativă și instrumentală, se manifestă la noi sub semnul unei tradiții școlare reînnoite după 1989. Ea este influențată de familie și alegerile pe care le fac părinții în privința orientărilor școlare ale copiilor, precum și de expunerea la cultura de limbă engleză. Astfel, la vârstă adultă, studenții aleg să învețe limba engleză și chiar să își continue studiile superioare în engleză fie din interes pentru o altă cultură, fie pentru a-și lărgi opțiunile profesionale, fie pentru a fi la curent cu informații din toate domeniile din lumea vorbitoare de limbă engleză, fie doar pentru a se simți mai împliniți în plan personal. Lucrarea propune o investigație a motivației pe studenți români și compară rezultatele cu ale altor studii de același fel făcute în alte țări.

Teoriile referitoare la învățarea limbilor străine în contextul predării limbilor străine în România: o perspectivă istorică

Rezumat

Actualul studiu examinează prezența explicită a teoriilor referitoare la învățarea limbilor străine în contextul predării limbilor străine în România. Studiarea prezenței acestor teorii se realizează din perspectivă istorică, lucrarea de față fiind împărțită în două secțiuni. Prima secțiune analizează situația de dinaintea reformei învățământului din România din anii '90, pe când a doua secțiune investighează situația

de după reforma învățământului, cu un accent asupra noului curriculum pentru predarea limbilor străine. Studiul concluzionează că nu există o prezență explicită a teoriilor despre învățarea limbilor străine în contextul general al predării limbilor străine în România pre- și post-reformă, o situație prezentă nu numai la nivel național, ci și la nivel european.

Abordări contemporane privind curricula disciplinei Didactica limbii și literaturii materne în câmp universitar european

Rezumat

Cercetarea noastră urmărește să stabilească, din perspectiva procesului Bologna și a reformelor educaționale europene care urmăresc armonizarea sistemelor educaționale universitare, cât de compatibile și compatibilizabile între ele sunt abordările universitare ale predării didacticilor limbilor naționale materne în spațiul universitar european. Interesul nostru privind subiectul compatibilizării curriculare europene fiind limitat de calitatea de conceptor de curriculum universitar de didactica limbii materne, ne-am restrâns la problematica proiectării curriculare universitare disciplinare (pentru disciplina Didactica limbii și literaturii materne), deoarece acesta este și nivelul concret și ultim pe care îl vizează ca finalitate orice reformă. Dacă nu pătrunde până la acest ultim nivel reforma rămâne o pură speculație trecând din nivelul politic și științific în arealul unei ideologii demagogice, în interiorul căreia distanța dintre politica educațională națională, teorie și practică este atât de mare, încât cu greu se mai poate recunoaște o asemănare. Concluziile cercetării noastre arată că în momentul actual, curriculum universitar de Didactica limbii și literaturii materne are în câmp universitar european un prestigiu scăzut, margini specifice estompate, în contextul celorlalte dimensiuni preuniversitare supraordonante, reprezentativitate scăzută la nivel oficial și relevanță minoră în contextul formării inițiale.